

ADATOK A FEKETE GÓLYA (*CICONIA NIGRA*) VAS MEGYEI FÉSZKELÉSÉHEZ

Csaba József

A múlt század végén a fekete gólya Vas megye területén csak átvonulóban mutatkozott. Számuk a század első felében is alig gyarapodott, és csak az 1960-as évektől szaporodik az észlelések száma. A két utolsó évtizedben költöttek is tíz község határában.

1. *Bajaháza*: 1969-ben költési időben két példány mutatkozott.

2. *Egyházashollós*: 1966-ban a Rába holtágának szélén, a tölgyfa vízre hajló ágán, 10 m magasságban költött. *Németh I.* erdész szerint már 1963–1964–1965. évben is költöttek ebben a fészekben és 3–4 fiókát neveltek (*Gergyé, 1967*).

3. *Egyházasrádóc*: 1970. V. 2-án 1 példány megfigyelve. 1973-ban fészkelése feltételezhető volt (in litt. *Gergyé I.*).

4. *Ivánc*: 1972-ben a vadór találta meg fészükét 2 fiókával a Rába közelében.

5. *Káld*: 1960-ban fészkelve találták. 1968-ban 3 fiókát nevelt itt (*Czebe Z.* közlése). 1969-ben a 47/a sz. erdőrészletben 10–12 m magasságban, tölgyfán fészkeltek és 3 fiókát röptettek. 1971-ben ugyanebben a fészekben 4, 1972-ben 3 fiókát neveltek föl. Az erdőrész, ahol évek óta költöttek: 24 ha kiterjedésű, a faállomány kora kb. 100 év. A fafajok aránya: kocsányos tölgy 25%, cserfa 20%, gyertyán 20%, egyéb fa 5%. 1973. VIII. 19-én a fészek nagyobb részét a földön leesve találták. 1974-től ez a pár nem költött itt.

6. *Kenéz*: 1972–1973–1974. évben Sárvár mellett, Kenéz község határában fészkelte egy pár (*Smuk A.* közlése).

7. *Kenyeri*: *Schenk Jakab Chernel Istvánra* hivatkozva közli, hogy Kenyeriben fészkelte fekete gólya (*Horváth, 1963; Csaba, 1967a*).

8. *Körmend*: 1968-ban a Tilalmas-erdőben költött. A fészek 10 m magas tölgyfára épült a Rábától 4 km távolságra levő 60 holdas erdőrészben, amelynek domináló faállománya erdei fenyő. Ebben a fészekben 1970–1971. és 1973. évben is költöttek és 3–3 fiókát röptettek.

9. *Kőszeg*: 1968-ban az Alsóerdőben 18 m magas tölgyfán fészkelte és 3 fiókát röptetett. 1969-ben ugyanezt a fészket újból elfoglalták, de fiókát nem neveltek. 1971-ben 4 fiókát röptettek itt.

10. *Mákfa*: *Kocsis Sándor* közlése szerint 1965 óta minden évben, utoljára 1979-ben költöttek itt.

11. *Nádasd*: A 45/a jelű, 27 ha nagyságú erdőrészben – amelynek 70 éves faállománya tölgy, erdeifenyő, gyertyán – 12 m magasán, tölgyfán fészkeltek 1972–1975 időközében, évente. Utolsó fészkelése 1966 (in litt. *Patona S.* kerületvezető erdész).

12. *Pornóapáti*: 1974-ben fészkeltek a volt hercegi erdőben, kb. 100 éves fák alá telepített lucfenyvesben. Fészküket 10 m magasan, tölgyfára építették. Azóta rendszeresen fészkelnek itt, 1977-ben és 1978-ban 3–3 fiókát röptettek.

13. *Vasszentmihály*: *Molnár János* szerint 1968. és 1969. évben a Felsőerdőn költött egy pár.

További adatok a korábban Vas megyéhez tartozó, jelenleg ausztriai Burgenland területéről:

1. *Rokitansky* (1964) szerint a fekete gólya Ausztriában ritka átvonuló, s csak Felső- és Alsóausztriában, valamint *Burgenland* területén költ.

2. *Németújvári (güssingi) járás*: a járás területén történt fészkelésről dátum nélkül tanúskodik a *Mitteilungen für die Österreichische Jägerschaft* (1972).

3. *Nagysárolak (Moschendorf)*: 1965–70-ig fészkel.

4. *Pónic (Punitz)*: 1971-ben költött.

5. *Orbánfalu (Urbersdorf)*: 1972-ben 3 fiókát nevelt.

6. *Strém (Strem)*: kb. 1960-tól 1972-ig rendszeresen költött egy pár (*S. Wölfer* szem. közl.).

7. *Gyepfüzes (Kohfidisch)*: szájhagyomány szerint 100 évvel ezelőtt fészkelte az uradalmi erdőben (in litt. *S. Wölfer*). 1975. és 1976. évben újból fészkelte a község határában (in litt. *S. Wölfer*).

8. *Üveghuta-hosszúszeg (Glashütten b. Langeck)*: 1931–36. évben fészkelte egy pár, amely legtöbbször 2–2 fiókát nevelt (*Fink*, 1958).

9. *Hosszúszeg (Langeck)*: 1946–1951. évben fészkelte. Ez a pár 1947-től 1950-ig évente 3 fiókát nevelt (*Fink*, 1958).

10. *Hámortó (Hammerteich)*: 1949-ben az erdő déli részén épült egy fészek, amelyben 1949–1950–1951. évben 4–4 fióka nevelődött. 1952-ben a lerakott négy tojás nem kelt ki, de 1953-tól 1957-ig évente 3 fiókát neveltek. A fészket 1957-ben a szélvihar megsemmisítette (*Aumüller*, 1952; *Fink*, 1958).

Irodalom—References

- Aumüller, St.* (1952): Der Bestand an Weiss- und Schwarzstörchen in Burgenland im Jahre 1951. Burgenländische Heimatblätter. 14. Jahrg. 1952. Heft 2. 79–91. p.
- Chernel I.* (1898): Vas megye állatvilága. Madarak. Magyarország vármegyéi és városai. Vasvármegye. Bp. 486–492. p.
- Csaba J.* (1955): Ornithofaunisztikai adatok Csákánydoroszlóból. Aquila. LIX–LXII. 1952–1955. 59–62. p.
- Csaba J.* (1959): Újabb madártani adatok Vas megyéből. Aquila. LXV. 1958. 304–306. p.
- Csaba J.* (1964): Madártani jegyzetek Vas megyéből. Aquila. LXIX–LXX. 1962–1963. 263–264. p.
- Csaba J.* (1966): Daru és fekete gólya előfordulása Vas megyében. Aquila. LXXI–LXXII. 1964–1965. 288. p.
- Csaba J.* (1967a): Madártani adatok Chernel István naplójából. Aquila. LXXIII–LXXIV. 1966–1967. 171–174. p.
- Csaba J.* (1967b): A nagy kócsag és fekete gólya újabb előfordulása Vas megyében. Aquila. LXXIII–LXXIV. 1966–1967. 175. p.
- Csaba J.* (1974): Adatok Vas megyéből. Aquila. LXXVIII–LXXIX. 1971–1972. 233–234. p.
- Fink, A.* (1958): Die Umgebung von Lockenhaus (Mittelburgenland), die Heimat des Schwarzstörches (*Ciconia nigra*). Natur und Land. 44. Jahrg. 1958. 3. Heft. 37. p.
- Gergye I.* (1967): *Ciconia nigra* fészkelése Vas megyében. Aquila. LXXIII–LXXIV. 1966–1967. 175. p.
- Horváth E.* (1963): Adatok Chernel István életrajzához. Savaria. 1963. I. köt. 57–82. p.
- Kozma* (1978): Döröske. Vas Népe. 1978. VII. 16.

- Mitteilungen für die Österreichische Jägerschaft (1972)*: Beilage für Österreichische Jagtzeitschrift St. Hubertus. 1972. XI. mon. No. 2.
Rokitansky, G. (1964): Aves. Catalogus Faunae Austriae. Teil XXIIb. 62 p.
Schenk J. (é. n.): Új magyar Brehm. Állatok világa. Madarak (X). III. kötet. 418 p.
Wölfer, S. (1971): Irrgäste. Österreich Weidwerk. 1971. 6. Heft. 270 – 273. p.

Data on the nesting of black stork (*Ciconia nigra*) in county Vas

J. Csaba

Data on the nesting in county Vas of the black stork are summed up, completed with known nestings in the neighbouring Burgenland belonging to Austria.

Author's Address:
Csaba József
Csákánydoroszló
H – 9919